

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: **Š. M.**, zastúpeného advokátom *JUDr. L. L.*, proti odporcovi: **O.P.Ú. v B.**, zastúpeného *Mgr. M. B.*, za účasti **SPF v Bratislave**, Búdkova 36, Bratislava, o návrhu na preskúmanie rozhodnutia č. j. R-5693/2004-Os zo dňa 21. júla 2005, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 5. septembra 2005, č. k. 3 Sp 196/2005-15, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 9. septembra 2005, č. k. 3 Sp 196/2005-15 **z r u š u j e a v e c m u v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd potvrdil rozhodnutie odporcu č. j. R-5693/2004-Os zo dňa 21. júla 2005 (§ 250q ods. 2 OSP), ktorým rozhodol, že navrhovateľovi sa nenavracia vlastníctvo k pozemkom a nepriznáva sa právo na náhradu za pozemok vedený pozemkovoknižnej vložke č. X, parcela č. X o výmere 8632m² orná pôda v kat. úz. Č., nakoľko nie sú splnené podmienky podľa § 2 ods. 1 a § 3 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 503/2003 Z.z.“), keďže k prechodu nehnuteľnosti na štát nedošlo v rozhodnom období. Krajský súd pri svojom rozhodovaní taktiež vychádzal z ustanovení § 2 ods. 1 a § 3 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z. a z toho, že z dokazovania je zrejmé, že vlastníkom predmetnej parcely č. X, vl. č. X bola od roku 1928 Maďarská kráľovská pokladnica a následne podľa zápisu zo dňa 27.04.1956 (zápis pod bodom B-8) sa vlastníkom stal Československý štát, avšak podľa § 5 zákona č. 354/1921 Zb. Tu však ide o prevzatie majetkov pripadnutých podľa mierových zmlúv. V dôsledku toho oprávnená osoba nespĺňa podmienky ust. § 2 ods. 1 a § 3 ods. 1 zákona č. 503/2003 Zb. o navrátení vlastníctva k pozemkom v znení zákona č. 217/2004 Zb. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Navrhovateľovi uložil, aby zaplatil na účet súdu, vedený v Štátnej pokladnici, č. ú. 7000142457/8180, súdny poplatok 1000 Sk a to do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ, domáhajúc sa jeho zmeny tak, že odvolací súd zruší rozhodnutie odporcu a vráti mu vec na ďalšie konanie. Odvolanie odôvodnil tým, že zistenie odporcu, podľa ktorého sa stal

vlastníkom predmetného pozemku na základe ustanovenia § 5 zákona č. 354/1921 Zb. Československý štát je zrejme nesprávne a nemôže byť podkladom pre právny záver, že navrhovateľ nie je oprávnený uplatniť si právo na navrátenie vlastníctva k tomuto pozemku. Preto aj rozsudok súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Vytýkal prvostupňovému súdu, že jeho námietky ponechal úplne bez povšimnutia, nevyvrátil jeho argumentáciu a ani nevysvetlil, prečo nie je jeho názor správny. Poukazoval i na to, že podľa jeho tvrdenia je oprávnenou osobou podľa § 2 ods. 2 písm. c) zákona č. 503/2003 Z.z., a že jeho právny predchodca nadobudol vlastnícke právo k pozemku, ktorý je evidovaný v kat. úz. Č. v pozemkovoknižnej vložke č. X, parcela č. X v rámci pozemkovej reformy podľa maďarských zákonov č. XXXVI. z roku 1921 a č. XLV. z roku 1921 na základe rozsudku maďarského krajského súdu z r. 1926 a 1928, ktoré rozhodnutia ako aj iné písomné doklady predložil odporcovi prostredníctvom pani G. F. dňa 16.11.2004. Odporca však tieto dôkazy neskúmal ani nehodnotil. Podľa názoru navrhovateľa štát prevzal nehnuteľnosť dňom vykonania zápisu, t.j. dňom 27.04.1956, teda v rozhodnom období, pričom na danú vec sa zákon č. 354/1921 Zb. nemôže vôbec vzťahovať, nakoľko Obec Č. a jej katastrálne územie boli postúpené Maďarskom Československu na základe „Parížskej mierovej zmluvy“ až po ukončení druhej svetovej vojny s účinnosťou od 15.09.1947 a len od tohto dňa začali platiť na tomto území československé právne predpisy. Z uvedeného podľa navrhovateľa vyplýva, že sú splnené podmienky ustanovenia § 2 ods. 1 a § 3 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z.. Zároveň žiadal priznať náhradu trov konania.

Odporca v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť. Odvolanie navrhovateľa považoval za neopodstatnené, nedostatočne podložené. Mal za to, že z jeho strany bol skutočný stav veci zistený úplne a presne a zaobstaral všetky potrebné podklady pre svoje rozhodnutie. S opätovným poukazom nato, že predmetná nehnuteľnosť bola prevzatá Československým štátom na základe Parížskej mierovej zmluvy (192/1947 Zb.) účinnej od 15.09.1947, v zmysle ktorej vlastnícke právo na štát prešlo s týmto dátumom, sa nestotožnil s právnym názorom navrhovateľa uvedenom v odvolaní, že vlastnícke právo k predmetnému pozemku patrilo právnemu nástupcovi navrhovateľa, nakoľko navrhovateľ nepredložil hodnoverné právne listiny, ktorými by uvedené tvrdenia podložil. Takto správny orgán dospel k záveru, že navrhovateľ nespĺňa podmienku prechodu vlastníckeho práva v rozhodnom období.

Slovenský pozemkový fond sa písomne k odvolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací prejednal vec podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 písm. c) v spojení s § 246c OSP bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že podanému odvolaniu je potrebné vyhovieť. Zistil, že nie sú tu podmienky, na základe ktorých by bolo možné napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť (§ 219 OSP) alebo zmeniť (§ 220 OSP).

Z obsahu predložených spisov odvolací súd zistil, že predmetom súdneho preskúmvacieho konania je rozhodnutie odporcu, ktorým nebolo vyhovené žiadosti navrhovateľa na navrátenie vlastníctva s odôvodnením, že podľa zápisov v pozemkovej knihe vlastníctvo k nehnuteľnosti prešlo v roku 1956 priamo z Maďarského štátu na Československý štát a preto oprávnená osoba nespĺňa podmienky § 2 ods. 1 a § 3 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z.. Je potrebné uviesť, že z celého administratívneho spisu

k súdnemu spisu bolo pripojené len odvolanie navrhovateľa a ním pripojené napadnuté rozhodnutie odporcu. Nebola pripojená žiadosť navrhovateľa na navrátenie vlastníctva k nehnuteľnosti, pozemkovoknižná vložka č. X, prípadne v rozsudku súdu označený list vlastníctva č. X (prvý odsek štvrtý riadok odôvodnenia rozsudku), doklady preukazujúce údajné vlastníctvo právneho predchodcu navrhovateľa vrátane rozsudkov maďarského krajského súdu z rokov 1926 a 1928, ktoré doklady mali byť predložené odporcovi ešte 16.11.2004 prostredníctvom G. F.. Nebol pripojený doklad o doručení napadnutého rozhodnutia odporcu navrhovateľovi (nebolo preto možné posúdiť ani včasnosť odvolania navrhovateľa proti napadnutému rozhodnutiu odporcu).

Zákon č. 503/2003 o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov, upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu. Aj cieľom tohto zákona je spolu s ostatnými reštitučnými zákonmi zabezpečiť tzv. reštitučné procesy zmiernenia niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v zákone presne ustanovenom období vo vzťahu k presne vymedzenému okruhu osôb a na základe v zákone taxatívne ustanovených prípadov straty majetku.

Zákonodarca v záujme zabezpečenia princípu legality v ustanoveniach § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. zakotvil rozhodovaciu právomoc správneho orgánu – pozemkového úradu pri rozhodovaní o navrátení vlastníctva k pozemku alebo o priznaní práva na náhradu za pozemok. Správne konanie pred pozemkovým úradom sa začína dorúčením návrhu oprávnenej osoby podľa § 5 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z. podľa § 5 ods. 3 zákona sa na konanie podľa odseku 2 vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.

To znamená, že povinnosťou pozemkového úradu pri rozhodovaní podľa § 5 ods. 2 je postupovať podľa jednotlivých ustanovení zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) a pri ich aplikácii vychádzať zo základných zásad správneho konania (§ 3 správneho poriadku). Správny orgán je viazaný zásadou zákonnosti (§ 3 ods. 1 správneho poriadku), v intenciách ktorej je povinný v konaní a pri rozhodovaní zachovať procesné predpisy ako aj predpisy hmotnoprávne. Musí postupovať v konaní tak, aby správny orgán zabezpečoval ochranu práv osôb a súčasne vyžadoval plnenie ich povinností v nadväznosti na ochranu záujmov štátu a spoločnosti. Ide o presadzovanie cieľov hmotnoprávnej úpravy v konkrétnej veci.

Zásada materiálnej pravdy je upravená najmä v ustanovení § 3 ods. 4 správneho poriadku a ďalej konkretizovaná v ďalších ustanoveniach správneho poriadku (§ 32 a § 46 správneho poriadku). Zásadu materiálnej pravdy treba aplikovať spolu so zásadou zákonnosti a zásadou voľného hodnotenia dôkazov (§ 34 ods. 5 správneho poriadku), ktoré sú vlastne jej základom. Táto zásada vyslovuje požiadavku, podľa ktorej správny orgán je povinný zistiť skutočný stav veci, teda subsumuje aj požiadavku zistiť úplný a presný stav veci. Za zistenie skutočného stavu veci treba považovať zistenie všetkých skutočností, ktoré sú podľa príslušného hmotnoprávneho predpisu právne významné.

Povinnosťou správneho orgánu je zistiť všetky právne rozhodné skutočnosti bez ohľadu na to, v čí prospech svedčia. Z povinnosti správneho orgánu zistiť úplný stav

veci tiež vyplýva, že správny orgán nie je viazaný návrhmi účastníkov konania na vykonanie dôkazov (§ 32 ods. 1 správneho poriadku). Stav veci sa musí zistiť súčasne presne, čo znamená, že musí zodpovedať reálnej skutočnosti. Zistenie úplného a presného stavu veci je základným predpokladom zákonnosti a správnosti rozhodnutia správneho orgánu.

Správny orgán je povinný hodnotiť každý dôkaz samostatne a potom všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti. Vyhodnotenie dôkazov musí správny orgán náležite odôvodniť v odôvodnení rozhodnutia (§ 34 ods. 5 a 47 ods. 3 správneho poriadku).

Podľa § 250l ods. 2 OSP v spojitosti s § 250d ods. 1 OSP predseda senátu vyžiada spisy žalovaného správneho orgánu, ktorý je povinný bez meškania ich predložiť spolu so spismi správneho orgánu prvého stupňa.

K predloženému súdnemu spisu na preskúmanie odvolaciemu súdu nebol pripojený administratívny spis odporcu ale ani rozhodujúce listiny, z ktorých by bolo možné posúdiť včasnosť prípadne dôvodnosť uplatneného nároku navrhovateľom. Toho času v tomto konaní preto nie je možné jednoznačne uviesť aké dôkazy odporca vykonal pred vydaním napadnutého rozhodnutia, či vykonal aj dôkazy preukazujúce oprávnenosť uplatneného nároku, ktoré označil navrhovateľ a ktoré mali byť doručené odporcovi 16.11.2004, ako ich vyhodnotil. Súd prvého stupňa tiež mal za preukázané, že nie sú splnené podmienky § 2 ods. 1 a § 3 ods. 1 zákona č. 3/2003 Zb. o navrátení vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že vlastníkom predmetnej parcely č. X, vl. č. X bola od roku 1928 Maďarská kráľovská pokladnica a následne podľa zápisu zo dňa 27.04.1956 zápis pod bodom B-8 sa vlastníkom stal Československý štát. Z akých dôkazov k tomuto presvedčeniu súd dospel však nie je zjavné, pretože žiadne dôkazy v spise sa nena-chádzajú. Súd prvého stupňa, tým že prevzal právny názor odporcu prezentovaný v napadnutom rozhodnutí, nevykonal navrhovateľom označené a pripojené dôkazy, ktoré mali preukázať vlastníctvo k predmetnému pozemku jeho právneho predchodcu a tým oprávnenosť uplatneného nároku.

Podľa § 221 ods. 1 písm. h) OSP súd rozhodnutie zruší, len ak súd prvého stupňa nesprávne právne posúdil vec, a preto nevykonal ďalšie navrhované dôkazy. Podľa ods. 3 citovaného paragrafu, ak odvolací súd zruší rozhodnutie podľa odseku 1 písm. c), f), g) a h) vráti vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Úlohou súdu prvého stupňa bude preto si zaobstarat' administratívny spis, v ktorom bolo napadnuté rozhodnutie vydané alebo aspoň rozhodujúce listiny (dôkazy), ktoré boli podkladom pre vydané rozhodnutie odporcu, prípadne na ktoré sa odvoláva navrhovateľ a podľa toho posúdiť zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

V novom rozhodnutí odporca nanovo rozhodne aj o náhrade trov konania.

Pokiaľ ide o poplatkovú povinnosť uloženú navrhovateľovi prvostupňovým súdom odvolací súd dáva ešte do pozornosti, že poplatok, na ktorý sa vzťahuje oslobodenie podľa § 4 ods. 2 písm. z) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (podľa ktorého od poplatku je oslobodený navrhovateľ v konaní podľa § 5 ods. 5 zákona č. 503/2003 Z.z.

o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení zákona č. 217/2004 Z.z.) sa od 1. júla 2007 v konaniach začatých do 30. júna 2007 nevyberá (§ 18a ods. 4 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 29. februára 2008

JUDr. Eva Babiaková, CSc., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová